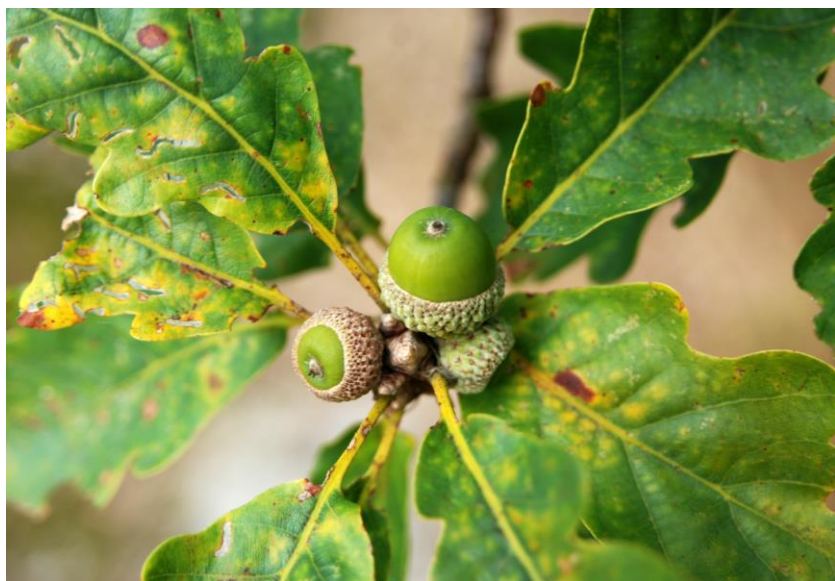

Grundlovs-ege og andre særlige minde-egetræer i Aakirkeby

"Livet må leves forfra, men skal i reglen læres bagfra" var noget af det væsentlige i Søren Kirkegårds tankegang, og sådan kan man også opfatte kendskabet til forskellige egetræer i Aakirkeby.

For det er ikke let at gætte sig til sandheden i et historisk forløb, hvis samtiden ikke har videregivet historien til eftertiden.

"Kvinde-eg" i haven til Jernbanegade 9, tidligere sparekasse og borgmesterkontor

I forbindelse med plantningen af en **"Kvinde-eg"** i Højskolens have den 3. oktober 2015 som refereret i Bornholms Tidende den 5. oktober 2015 kom øens dygtige borgmester i sin tale uforvarende til at sige: *"Så vidt jeg er orienteret, er der ikke plantet kvindeege på Bornholm. Men, nu er den her"*.

Dette fik Poul Axel Munch Eriksen til dagen efter i et læserbrev i Bornholms Tidende, den 6. oktober 2015, lidt sarkastisk at henvise til en eg, der i sin tid blev plantet i den daværende Aakirkeby Sparekasses have, og som han havde fået kendskab til i sin egenskab af daværende Borgmester Birthe Juel-Jensens tro tjener.

Historien om dette træ synes imidlertid ikke at være fortalt, og man ved reelt ikke noget til, under hvilke omstændigheder træet er plantet. Det, man ved konkret, er, at egen er blevet plantet i daværende Sparekassedirektør Christian Munch Koefoed og hustru Jørgine Carolines have, men dato og omstændighed er ifølge Arkivleder Preben Kofoed, Aakirkeby Lokalarkiv, som refereret i Bornholms Tidende den 8. oktober 2015, en for arkivet udokumenteret historie.

I forbindelse med plantningen af en såkaldt "Grundlovseg" på Bavnet den 5. juni 1999 (læs senere) fortalte Birthe Juel-Jensen imidlertid historien som refereret i Bornholms Tidende den 7. juni 1999 og som Eriksen kunne henvise til: *"... De danske kvinder havde i mange år kæmpet for deres ligeret, så på Grundlovsdagen 1915 plantede taknemlige kvinder i Aakirkeby et egetræ, og det står i haven bag borgmesterkontoret i Jernbanegade..."*.

Og her står den fortsat i 2015, men den er ikke den eneste mindeeg i Aakirkeby.

Luftfoto af sparekassehaven, fotograferet af Sylvest Jensen 1946, Statens arkiver.

Bent Engbergs Eg i Kannikegårdsløkken

Bent Engberg var skovrider i Almindingen i 19 år fra 1965 til 1984, og ved Bornholms Skovdyrkerforenings 50 års jubilæumsfest den 12. juli 1985 blev der som omtalt i Bornholms Tidende netop den 12. juli 1985 på foranledning af lokalkomiteen for "Plant et træ" i Aakirkeby plantet en eg, kaldet "**Bent Engbergs træ**" i indgangen til Kannikegårdsskoven.

Motivationen for at plante træet var "at bevare mindet om en uhyre populær skovrider, der inden sin død satte sit præg på Bornholms dagligdag".

Dronning Magrethes ege i Kannikegårdsparken

I Bornholms Tidende den 17. april 1990 kunne man læse, at Dronning Magrethe på sin fødselsdag den 16. april 1990 fik sin egen mindelund af 25 bornholmske egetræer – plantet på den græsklædte skråning vest for Kannikegård.

Samtidig med plantningen af de 25 egetræer blev der sendt et lykønskningstelegram til Dronning Magrethe underskrevet af Borgmester Birthe Juel-Jensen og formanden for "Plant et træ-komiteén" Birger Hansen.

De 25 egetræer blev plantet i et kvadrat på fem gange fem træer, således at der ved en senere udtynding kan dannes et **M**.

Dette er endnu ikke sket, og en henvendelse til øens nuværende Skovrider, Søren Friese, om det ikke var statens opgave at foretage denne udtynding, fik jeg svaret: **Lige denne sag vil jeg lade hvile.**

Grundlovsegen på Bavnet

"Det var et flot syn, da tre unge fra Aakirkeby Kommune, ..., kom marcherende med Aa.I.F.s fane og det egetræ, de havde været i København for at hente til pladsen mellem Baunehøj og NaturBornholm", skrev Thor Kristoffersen i Bornholms Tidende den 7. juni 1999. Videre hed det: "Her ventede op mod 100 deltagere i grundlovsfestlighederne på, at Borgmester Birthe Juel-Jensen skulle plante træet...."

Birthe Juel-Jensen takkede de tre unge for det lille træ, og efter et historisk tilbageblik nævnte hun, at kvinderne først fik valgret i 1915, så den frie forfatning egentlig kun er 84 år.

"De danske kvinder havde i mange år kæmpet for deres ligeret, så på grundlovsdagen 1915 plantede taknemlige kvinder i Aakirkeby et egetræ, og det står i haven bag borgmesterkontoret i Jernbanegade.

I dag planter vi så ved siden af NaturBornholm et ganske lille egetræ, der skal være et minde om den første begyndelse til det danske demokrati. Det vil forhåbentlig med tiden vokse op og blive et stort smukt træ, der kan nikke velkommen og give læ til de mange, der i de kommende år vil gæste oplevelsescentret – og som for altid vil minde os om at holde frihedsrettigheder og menneskerettigheder i hævd, sagde Birthe Juel-Jensen før hun plantede træet."

Bavnet 12. maj 2002

I forbindelse med blotlægningen af Bavnets geologi blev "Grundlovsegen" 12. maj 2002 flyttet til sit nuværende voksested for foden af Bavnet, hvor der allerede var plantet endnu et egetræ, Poul Nørgaards Eg.

En af årsagerne til flytningen var foruden blotlægningen også det forhold, at man fra NaturBornholms side gerne så, at der øverst på Bavnet blev rejst en flagstang, hvorfra Dannebrog kunne vaje på naturcentrets åbningsdage.

Første gang, Dannebrog blev hejst på Bavnet, var Sankt Hans aften den 23. juni 2002. Og det blev taget ned igen medens man under midsommerfesten sang midsommervisen!

Midsommerfest på Bavnet søndag den 23. juni 2002. Grundlovsegen flyttet (>), høje flagstang flyttet fra Grønningen til Bavnet (<), og der er gjort klar til plantning af Birthe Juel-Jensens Eg et par dage senere(*).

Poul Nørgaards Eg på Bavnet

Lektor Poul Nørgaard var om nogen fortaler for et sted, hvor man kunne præsentere den helt specielle bornholmske natur. At det så var Aakirkeby kommune, der med Borgmester Birthe Juel-Jensen i spidsen kastede sig ud i dette store projekt, glædede Nørgaard særdeles meget.

Nørgaard nød at være i huset, og da han rundede de 90 år i 2002 skænkede NaturBornholm ham et egetræ, der blev plantet for foden af det netop blotlagte Bavnet. Det skete den 1. maj 2002.

Birthe Juel-Jensens Eg på Bavnet

”Aakirkeby kommunes forhenværende borgmester Birthe Juel-Jensen var igen i focus på NaturBornholm tirsdag formiddag, hvor hun fik lov til at plante sin egen mindeeg, der i mindst 100 år fremover skal forbinde hendes navn med NaturBornholm”, kunne man læse i Bornholms Tidende den 26. juni 2002.

”Det gjorde hun med stor glæde, for NaturBornholm er hendes hjertebarn, og de øvrige medvirkende i seancen var enige om, at uden Birthe Juel Jensen var oplevelsescentret aldrig blevet bygget.

Det var på ingen måde tilfældigt, at det var i går - den 25. juni, at **”Birthe Juel-Jensens Eg”** skulle i jorden. I går var det præcis 10 år siden, at den spæde start til NaturBornholm fandt sted, og den stod Aakirkebys daværende borgmester for.

Den 25. juni 1992 fandt der et møde sted på borgmesterkontoret i Aakirkeby, som skulle få store konsekvenser – til glæde for nogle, og til stor vrede for andre.

Det var den nuværende Direktør for NaturBornholm, Sven-Erik Jensen og PR-konsulent Søren Wolff, der deltog i mødet med borgmesteren.

Tidligere borgmester Birthe Juel-Jensen så til, mens hendes mindeeg blev plantet på bavnet foran NaturBornholm. Foto: Henning Sigvardsen

Faldt pladask.

De præsenterede hende for en idé om at bygge et naturhistorisk museum i tilknytning til den fennoskandiske randzone syd for Aakirkeby, som var baseret på et oplæg fra folk fra Naturhistorisk Forening og andre natureksperter. Og borgmesteren faldt pladask for idéen.”

”Så let var det. Otte år senere stod NaturBornholm der. Og at dette er tilfældet skyldes først og fremmest Birthe Juel-Jensen, som har denne forunderlige evne til at få sin vilje”, sagde Søren Wolff, da Birthe Juel-Jensens Eg blev plantet ved NaturBornholm.

Birthe Juel-Jensens Eg er den tredje mindeeg ved de blotlagte klipper ved Baunet foran NaturBornholm. Den blev plantet mellem de to andre, der bærer navnene "Grundlovsegen" og "Poul Nørgaards Eg".

Fremsyn og vilje.

Søren Wolff benyttede lejligheden til at takke den tidligere borgmester i Aakirkeby på vegne af den bornholmske befolkning for hendes fremsyn, da hun besluttede sig for at arbejde for at få et naturcenter i Aakirkeby. *"Dit fremsyn fik dig til at stå fast på trods af alt det besvær og de bekymringer, der fulgte af beslutningen. Du havde både vilje og evne til at gå imod en del af folkestemningen"*, sagde han.

Borgmester Britta Kofoed (V), som nu er formand for NaturBornholms bestyrelse, priste også Birthe Juel-Jensens stædighed, som hun mente, at NaturBornholm stod som et symbol på.

"Uden din stædighed og engagement var NaturBornholm ikke blevet til virkelighed. Vi andre i kommunalbestyrelsen havde aldrig turdet, hvis det ikke havde været for dig", sagde hun.

Nørgaards Eg

Birthe Juel-Jensens Eg

Grundlovsegen

Tre mindeeege for foden af de blotlagte klipper på Bavnet 21. oktober 2015

